

Warszawa, dnia 26 lutego 2021 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW,
FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ**

FN1.054.3.2021.OLT

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowni Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego podczas 20. posiedzenia Senatu RP przez Panów Senatorów RP, Pana Wadima Tyszkiewicza i Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego, w sprawie negatywnych skutków finansowych dla korzystających z usług bankowych przedsiębiorców prowadzących działalność w czasie pandemii koronawirusa, a także dla klientów indywidualnych, przekazanego do Ministerstwa Finansów przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, przedstawiam następujące wyjaśnienia w zakresie właściwości resortu finansów, które zawierają również stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) w sprawie.

Mając na uwadze kwestie podniesione w zakresie przedmiotowego oświadczenia, chciałbym wskazać, z perspektywy regulacji rynku finansowego, że zagadnienie korzystania z kart płatniczych i świadczenia usług powiązanych z rachunkiem płatniczym unormowane są w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 794; z późn. zm.; dalej: UUP). Zgodnie z art. 2 pkt 33a UUP usługi powiązane z rachunkiem płatniczym rozumiane są jako usługi świadczone w ramach otwarcia, prowadzenia i zamknięcia rachunku płatniczego, w tym usługi płatnicze, które wiążą się z korzystaniem z rachunku płatniczego, transakcje, o których mowa w art. 6 pkt 7 ustawy, kredyt w rachunku płatniczym oraz przekroczenie salda na rachunku. Przed zawarciem umowy o prowadzenie rachunku płatniczego dostawca usług płatniczych (w tym bank), przekazuje konsumentowi, z odpowiednim wyprzedzeniem, w postaci papierowej albo elektronicznej, dokument dotyczący opłat pobieranych z tytułu usług świadczonych w związku z prowadzeniem rachunku płatniczego, w celu umożliwienia konsumentowi porównanie ofert dostawców prowadzących rachunki (art. 20a UUP). Natomiast w odpowiednim czasie przed zawarciem umowy ramowej, dostawca jest zobowiązany przekazać użytkownikowi pełne informacje dotyczące wszystkich usług świadczonych oraz związanych z nimi opłat w ramach umowy ramowej (art. 26 ust. 2 oraz art. 27 UUP). Na rynku funkcjonuje obecnie wielu dostawców usług płatniczych, a oferta rynkowa dotycząca zawarcia umowy rachunku płatniczego z powiązaną z nim kartą płatniczą jest szeroka. Wysokość opłat pobieranych przez bank w związku z wydaniem i korzystaniem z karty płatniczej oraz świadczeniem usług powiązanych z rachunkiem płatniczym w znacznej mierze zależy, jak się wydaje, od aktualnej sytuacji na rynku usług płatniczych, a także polityki cenowej/biznesowej konkretnego podmiotu.

W przekazanym w odpowiedzi na pismo MF stanowisku, UKNF wskazał, że:

„Problemy zarysowane przez Pana Wadima Tyszkiewicza i Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego, Senatorów RP, są konsekwencją ogólnoswiatowych wydarzeń związanych z pandemią Covid-19. Jak słusznie zauważono w przedmiotowym wystąpieniu, w celu ograniczenia rozprzestrzeniania wirusa, konieczne było wprowadzenie istotnych ograniczeń działalności gospodarczej, które

przekładają się wprost na sytuację finansową przedsiębiorców, w tym także w sposób opisany w Oświadczeniu.

W zaistniałej sytuacji, w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom wprowadzanych ograniczeń, KNF podejmuje działania mające na celu uelastycznienie regulacyjnych warunków funkcjonowania nadzorowanych podmiotów, mieszczące się w granicach kompetencji Komisji. Już w marcu 2020 r. UKNF wydał Pakiet Impulsów Nadzorczych (PIN), który objął m.in. rozwiązania mające na celu ograniczenie obciążeń regulacyjnych banków, w ramach obowiązujących ram prawnych, ułatwiające utrzymanie zdolności do finansowania klientów i gospodarki. Działania nakierowane były na:

- umożliwienie budowy rozwiązań osłonowych dla klientów banków, poprzez ograniczenie negatywnego wpływu rezerw i odpisów na sytuację finansową banków, poprzez dostosowanie wymogów w tym zakresie,
- umożliwienie oferowania rozwiązań osłonowych dla klientów banków i utrzymanie zdolności do finansowania klientów i gospodarki w wyniku uwolnienia znacznej ilości kapitałów wskutek uchylecia przez Komitet Stabilności Finansowej bufora ryzyka systemowego, co pozytywnie wpłynęło na zdolność banków do udzielania kredytów,
- zapewnienie obsługi klientów i obiegu pieniądza w gospodarce przy zachowaniu bezpieczeństwa deponentów poprzez ograniczenia dodatkowych napięć płynnościowych związanych z koniecznością wypełniania norm LCR,
- umożliwienie bankom skoncentrowania się na obsłudze klientów i procesach kluczowych oraz na bieżącej działalności operacyjnej poprzez dostosowanie aktywności kontrolnej KNF,
- umożliwienie bankom uwzględnienia szczególnej sytuacji niektórych kredytobiorców z segmentu mikro- oraz MŚP wskutek wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego poprzez umożliwienie wydłużania terminów zapadalności lub modyfikacji na korzyść klienta warunków kredytów.

Celem powyższych rozwiązań jest zapewnienie równowagi pomiędzy wymogami ostrożnościowymi wyrażającymi się właściwym poziomem wskaźników stabilności systemu finansowego (w szczególności sektora bankowego), a utrzymaniem i wsparciem aktywności gospodarczej (w szczególności utrzymaniem dostępności kredytu dla przedsiębiorstw), stworzenie bankom adekwatnych warunków finansowania przedsiębiorstw i ludności i zminimalizowanie ryzyka zjawiska zwanego „credit crunch” przejawiającego się ograniczaniem finansowania wskutek wzrastającego ryzyka kredytowego. Należy jednak pamiętać, że Komisja Nadzoru Finansowego nie posiada narzędzi i środków umożliwiających wpływ na zmianę warunków umów zawartych przez banki z ich klientami, w tym także w zakresie umów obsługi kart kredytowych lub debetowych.”

Ponadto UKNF nadmienił, że „Jak wynika z informacji pozyskanych z części banków, wykazały się one pro-klientowską polityką i czasowo nie stosowały sankcji związanych z brakiem zapewnienia obrotów/wpływów na rachunki związane z produktami kartowymi. Warto także wskazać, że Urząd KNF nie odnotowuje sygnałów od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dotyczących zjawiska opisanego przez PP Senatorów RP.”

W kontekście pytania zawartego w konkluzji oświadczenia dotyczącego planów Rządu odnośnie do opisanej w nim sprawy chciałabym zauważyć, że działania Rządu mające na celu zminimalizowanie negatywnych skutków gospodarczych i społecznych związanych z rozprzestrzenianiem się pandemii COVID-19 dokonywane są kompleksowo w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej.

Należy wskazać na rozwiązania legislacyjne, które zostały wprowadzone w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanymi nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1842) i mają służyć przedsiębiorcom. W ramach tej ustawy wprowadzona została podstawa prawna dla banku zmiany warunków umowy kredytowej w szczególnych okolicznościach związanych z pandemią COVID-19. W myśl ww. ustawy, w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii bank może dokonać zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu udzielonego na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, mikroprzedsiębiorcy, małemu lub średniemu przedsiębiorcy, w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, jeżeli kredyt został udzielony przed dniem 8 marca 2020 r. oraz zmiana taka jest uzasadniona oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy dokonaną przez bank nie wcześniej niż w dniu 30 września 2019 r. Zmiana dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę, przy czym nie może ona powodować pogorszenia sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Powyższe przepisy stosuje się odpowiednio do umowy pożyczki pieniężnej udzielonej przez bank. W świetle nowelizacji z dnia 16 kwietnia 2020 r. rozszerzony został krąg podmiotów uprawnionych do zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty udzielonego kredytu.

Warto również zauważyć, iż przywołana ustawa wprowadza tzw. wakacje kredytowe, określając zasady zawieszania wykonania, na wniosek kredytobiorcy, umowy o kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, umowy o kredyt hipoteczny w rozumieniu ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz umowy o kredyt w rozumieniu art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, jeżeli kredytobiorcą jest konsument w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.

Ponadto warto wskazać na wprowadzone ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086 z późn. zm.) rozwiązania, mające na celu utrzymanie płynności finansowej przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie szczególnie narażonym na straty ekonomiczne związane z epidemią, ochronę miejsc pracy i minimalizację innych, negatywnych skutków epidemii. Dopłaty do oprocentowania są stosowane do kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych, udzielanych w złotych, w celu zapewnienia płynności finansowej, w szczególności krótkoterminowej i średnioterminowej, utraconej lub zagrożonej utratą w związku z COVID-19. Finansowanie dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki współpracujące z Bankiem Gospodarstwa Krajowego następuje z nowo utworzonego Funduszu Dopłat do Oprocentowania, zasilanego wpłatami z budżetu państwa.

Szereg rozwiązań sektorowych na potrzeby przeciwdziałania negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym związanym z epidemią COVID-19, wdrożonych w ramach pakietu działań systemowych składających się na Tarczę Antykryzysową, finansowanych jest z Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz przede wszystkim z Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Na podstawie uchwalonych ustaw wprowadzono m.in. na różnego rodzaju czasowe zwolnienia bądź zmniejszenia stawek podatkowych i stawek na świadczenia z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Konkludując, chciałbym wskazać, że pomoc udostępniona przedsiębiorcom w ramach tarcz antykryzysowych ma wesprzeć finansowo ten sektor w niekorzystnych warunkach spowodowanych epidemią. Należy zaznaczyć, że oferowana pomoc jest na bieżąco odpowiednio modyfikowana i dostosowywana do aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

Z poważaniem,

Z upoważnienia
Ministra Finansów, Funduszy
i Polityki Regionalnej

Piotr Patkowski
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*